

Honismereti Bibliográfia

Agárdy Sándor: Suhogó idő. Emlékek, adatok, dokumentumok Tornyospálca község múltjából. Tornyospálca 2003. 390 old.

Anzik Albert: Livada – Sárközülak. *Partiumi füzetek* 36. Kiadja a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottság, az Anzik Alapítvány, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület és a Nagyvárad-i Római Katolikus Püspökség. Nagyvárad 2005. 28 old.

Aracs. A délvideki magyarság közéleti folyóirata. Kiadja a Logos Grafikai Műhely. Tótfalu 2004. 3. sz. 104 old. – A tartalomból: *Turi Gábor:* Az érem másik oldala: A kisebbségvédelmi törvényben és a nemzetközi egyezményekben rögzített nyelvi jogok hétköznapi gyakorlása a közigazgatásban és a közszolgáltatásban; *Mirnic Károly:* A magyar tárgyi szimbólumok megsemmisítése a Délvidéken; *Jakus Lidia:* Csak egyszer vagyunk fiatalok, utána már merészet kell találnunk: A fiatalok erkölcsi normáinak felmérése és az adatok statisztikai feldolgozása; *Kerekes József:* Időszzerű feljegyzések: Falirák és kisebbségverők; *Matuska Márton:* Zsablyai genocídium; *Beszédes Márta:* A boszniai pokol ösvényein.

Aracs. A délvideki magyarság közéleti folyóirata. Kiadja a Logos Grafikai Műhely. Tótfalu 2004. 4. sz. 116 old. – A tartalomból: *Csámpai Ottó:* Nemzet és nemzetizdat; *Sebestyén Mihály:* Közéleti mítoszaink – különös tekintettel a romániai magyarság tudat- és kedélyállapotára s talán némi okulásul másoknak is; *Csapó Endre:* Minden elkenődik... [A Benes-dekrétumok és az EU]; *Milován Sándor:* Az Európai Unió és a kárpátaljai magyarság; *Juhász András:* Isten tenyerein: Geopolitikai határaink képzeteinek változásairól; *Hajnal Virág – Papp Richárd:* „Nekem úgy szmétel, ha valaki úgy keverten beszél”: Egy Szerémségben élő magyar közösség [Dobradó] kulturális antropológiai kutatásának tanulságai sorskérdéseink szempontjából; *Gubás Jenő:* Kis délvideki magyar korrajz; *Mirnic Károly:* A Délvidék jövője: A magyar kisebbség meg-megújuló utóélete és a többségi szerb népesség koravén előélete; *Szoboda János:* Vétó a [nemzetiségi] erőzítő ellen; *Mészáros Zoltán:* A magyar cselekvésképtelenség történelmi gyökerei és leküzdésének lehetőségei; *Kovács Nándor:* Miként megmaradni? – Kerestény magyar értékrend nélkül semmiképp; *Szöke Anna:* A tolerancia kontaktónái; *Szedlár Rudolf:* „Hogy mindnyájan egyek legyenek”: A református egyház az új évezred küszöbén; *Vajda Gábor:* A jóra való zsarolás taktikája; Polgári szervezeteink a jövő szolgálatában; *Gubás Jenő:* A délvideki magyarság esélyei II.; *dr. Ricz György:* Csak egy egészséges, szaporodni képes közösségnek van jövője; *Kerekes József:* A magyarokat elkergetik, ugye?; *Mihályi Katalin:* Mindig a jó oldalon álltam: Szabolcsky Ferenc a történelem sodrában.

Aracs. A délvideki magyarság közéleti folyóirata. Kiadja a Logos Grafikai Műhely. Tótfalu 2005. 1. sz. 108 old. – A tartalomból: *Kiss Jenő:* A magyar nyelv az Európai Unióban; *Kovács Zoltán:* Sorskérdésünk a népesedés; *Gubás Jenő:* Szoborsorsok és furtangok; *Vajda Gábor:* Bevezető [önálló magyar] iskolarendszerünk megteremtésének eszmecserejéhez; *Mirnic Károly:* Demográfiai figyelmeztető; *Mirnic Zsuzsa:* Az övöképző is közügy; *Szöke Anna:* Miért közömböse a délvideki magyar óvodapedagógusok nemzeti történelmük, kultúrájuk iránt?; *Mészáros Zoltán:* Az önálló magyar iskolák szerepe a történelemoktatásban; *Kalók Erika:* [A magyar iskolahálózat kiépítése] politikai kérdés; *Bala János:* Az idegen nyelv oktatásának délvideki vonatkozásairól; *Balla Lajos:* Vélemény és javaslatok; *Orovac Julianna:* Közéleti lehetőség az Európai Unióhoz; *Bogner István:* Egy szabadkai egyetem novellá a délvideki magyarság jövőbe vetett hitét; *dr. Szalma József:* A délvideki magyar iskolai autonómia normatív és tartalmi feladatairól; *Gubás Jenő:* Gondolatok a felnőttekutatásról; *Mihályi Katalin:* Családja és ártatlanul bűnhődött: 60 éve végezték ki dr. Bogner Józsefet, a délvideki magyarság kiemelkedő egyéniségét.

Csángó Tükör. Magyarországon tanuló csángó fiatalok havi lapja. Főszerk.: *Tampu Stelian.* Máltai Szeretetszolgálat – Csángó Koordinációs Iroda. Bp. 2005. 14-15. sz. 16 old. – A tartalomból: *Tampu Cristian:* Gazdasági és társadalmi helyzet Moldvában a XVI–XVII. században; *Tampu Cristian:* Csángómentés régen és ma; *James A. Kalapo:* A moldvai csángók: „nemzeti kisebbség”, vagy „helyi etnikum”? *Trunchi Péter:* Nagybőjtől Ulúsvétig; *Abraham Judit:* A gardonyinak lelke van; *Bogdán Tibor:* Debreceni segítség.

Csángó Tükör. Magyarországon tanuló csángó fiatalok havi lapja. Főszerk.: *Tampu Stelian.* Máltai Szeretetszolgálat – Csángó Koordinációs Iroda. Bp. 2005. 16-17. sz. 16 old. – A tartalomból: *James A. Kalapo:* A moldvai csángók; *Demse Márton:* Ház a senkiföldjén; *Abraham Judit:* „Az Isten tartsa meg a kezinek erejét”; *Trunchi Péter:* Így beszélünk mi; *Trunchi Péter:* Egy csángó búcsú; *Tampu Cristian:* Az egyház küszerepe a moldvai magyarok öntudatának és műveltségének alakulása során; *Tampu Ferenc:* A moldvai csángó-magyarok eredetének problémája; *Demse Márton:* A tiltott nyelv.

Csorba Csaba – Nyakas Miklós: Súlyomkö-Mezőtelegd. *Boeskaai inharai várai* I. Kiadja a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága. Debrecen 2004. 28 old.

Demse Márton: Csángó küzdelem. Hargita Kiadóhivatal. Csíkszereda. 2005. 223 old.

Dukrét Géza: Hegyköz. *Partiumi füzetek* 36. Kiadja a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottság, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület és a Nagyvárad-i Római Katolikus Püspökség. Nagyvárad 2005. 208 old.

D. Varga László: A halászkövek világa – hagyományos halászat az Ung, a Laborc és a Latorca folyón. Madách-Posonium. Pozsony/Bratislava 2004. 148 old.

Moldvai Magyarság. Hargita Kiadóhivatal. Csíkszereda 2005. 4. 24. old. – A tartalomról: *Iancu Laura*: Csángókonferencia Budapestben; *Istók György*: Az én konferenciám – 2002; Jelentés Demise Mártonról; *Oláh-Gál Elvira*: Pedagógusok hétköznapjai Csángóföldön; *Duna Dániel*: Ivaszai ünnepek a moldvai magyaroknál; *Sylvester Lajos*: Három öreg Remetepusztán; *Antalné Tankó Mária*: Diák voltam a bákói magyar tanítóképzőben; *Domokos Pál Péter*: Moldvai útjaim; *Haldsz Péter*: Diószén külterületi helynevei; *Iancu Laura*: Kirakatban függő élet.

Moldvai Magyarság. Hargita Kiadóhivatal. Csíkszereda 2005. 7. 24. old. – A tartalomról: *Mag Lászlóné*: Nagyanyanyelvi tábor, Eger-Heves; *Oláh-Gál Elvira*: Beszélgetés Bogdán Tiborral, a Budapesti Csángó Koordinációs iroda vezetőjével; *Iancu Laura*: Könyvbemutatók Budapestben; *Haldsz Péter*: Gábor Felicia: Csángó vagyok; *lochom István*: Könyvbemutatók Kovászna megyében; *Duna-István András*: Csángó mitológia; *Domokos Pál Péter*: Moldvai útjaim; *Haldsz Péter*: Diószén külterületi helynevei; *Szász István*: Földi István: Madéfalvától a Dunántúlig; *Duna Dániel*: Moldvai gyermekjátékok; *Iancu Laura*: Csettenösen csatázó magyarok.

Moldvai Magyarság. Hargita Kiadóhivatal. Csíkszereda 2005. 8. 24. old. – A tartalomról: Külsőrekecsini táncbör és faluhét; *Oláh-Gál Elvira*: A csángó oktatás esélyei; *Gazda Árpád* – *Roslás Szabolcs*: Halottgyalázó búcsúztató Pusztinán; *Harangyos Imre*: S mennyeknek ajtaja kinyitódik – A jeles pusztinai hagyományörző László Istvánné Laczkó György Katalin emlékezete; *Oláh-Gál Elvira*: „Hivatásnak éreztem, érzem a gyerekek, a moldvai csángó gyerekek oktatását” – Portré Borbáth Erzsébet tanárnőről; *Róka Szilvia*: Az iskolák és a közművelődés helyzete a XX. szd. első felében a csángó településeken; *Domokos Pál Péter*: Moldvai útjaim; *Duna András*: Csángó mitológia; *Sántha Attila*: Könyv a fény jegyében; *Iancu Laura*: Isten nélküli ársóság.

Műalkotások Vásárosnaményban. Összeáll.: *Miklós Elemér*, fotó: *Schmidt Sándor*. Városi Könyvtár. Vásárosnamény 2004. 62. old.

Műemlékvédelem. Kulturális Örökségvédelmi folyóirat. 2005. 3. 117 – 188. old. – A tartalomról: *Perczel Anna*: Pest régi zsidónegyede: történelmi felfedező séta egy kivételes városrészben; *Gömör Judit*: Belső-Erzsebetváros 1875 előtti építészete; *Győr Attila*: Az érett historizmus és a szecesszió építészete Belső-Erzsebetvárosban; *Hajdu Virág*: A Madách Imre új modern épületei; *Bazsó Gábor*: Másod- és harmadrendű műemlékek a pesti zsidónegyedben; *Sapfi Zsuzsanna*: A műemlék-felügyeleti tevékenység céljai, lehetőségei és eredményei Erzsébetvárosban; Cs. *Plank Ibolya*: Történelmi városrészek dokumentálása Belső-Erzsebetvárosban és lerézvárosban; „Rendkívül hálás vagyok a sorsnak, hogy kapcsolatba kerültem Kós Károly munkáival s ezen keresztül életével és szellemiségével” – *Lampert Rózsa* beszélget Anthony Gall építésszel.

Nemessuri Zoltán – Sulyok Miklós – Bán Magdolna: Balatonfelvidék és környéke. Földrajz, korrajz, néprajz. Novaprint. 2003. 205. old.

A nemzetiségi kultúrák az ezredfordulón (esélyek, lehetőségek, kihívások). A VII. Nemzetközi

Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia előadásai, Békéscsaba, 2001). Szerk.: *Andó György*, *Eperjessy Ernő*, *Grin Igor*, *Krupa András*. Magyar Néprajzi Társaság, Békéscsaba – Bp. 2001. 670. old. – A tartalomról: *Köstlin, Konrad*: Nemzeti kultúrák, népi kultúrák – veszélyeztetettek és veszélyesek; *Donceev, Tosz*: Gondolatok a magyarországi nemzetiségi, kisebbségi kultúrák esélyeiről az ezredfordulón; *Starka László*: Anyanyelv, asszimiláció – önazonosságtudat. A magyarországi nem magyar és a határon túli magyar kisebbségek közösségi identitásának változásai a XX. században; *Ditica-Nowá, Anna*: Nemzetiségi kulturális autonómia és a közös Európa; *Manherz Károly*: Nemzetiségi identitás és nyelvhasználat; *Voigt Vilmos*: A nyelvsziget (szigetkultúra) fogalma és védelme; *Pozsony Ferenc*: Együttélési modellek erdélyi falvakban; *Botik, Jan*: Kétnyelvűség és nyelvi változások a szlovákiai horvátok etnikulturális fejlődésében; *Gabzdilová, Soňa*: A német kisebbség szerepe Szlovákia többnemzetiségű társadalmának formálásában; *Zlatunović, Sanja*: Cigány lakodalmi szertartás a szerbiai Vranje környékén; *Wüld Katalin*: Koronglövészet a magyarországi német nemzetiségi népszokásokban; *Titic, Narcisa-Alexandra*: Identitás és ellentétes irányú kulturális jegyek Románia DK-i részén; *Bucin, Michaela*: Identitás és másság a népi kultúrában; *Mód László* – *Simon András*: Interetnikus kapcsolatok a Lendva-vidék szőlő és bortüneteiben; *Popovics Tibor Miklós*: A ruszin identitás kérdése a B-A-Z megyei Komlóskán; *Kovács Cecília*: Az átokról; *Mlynka, Ladislaw*: Szlovákok Magyarországon és Lengyelországban; *Eukan, Janoslav*: Nem paraszti foglalkozások a népesoportok közötti kapcsolatokban; *Grbica-Jakopovic, Jadranka*: Etnikai és nemzeti közösségek a Horvát Köztársaságban és kulturális intézményeik; *Pejkovska, Penka*: A magyarországi bolgárok nemzeti öntudata az ezredfordulón; *Mislovics Andrea*: Kultúra emberek nélkül (A hajdúdorogi zsidóság története levéltári források alapján); *Sedláková, Viera*: A Budapest melletti Csömör lakóinak etnikulturális azonosságadata; *Divač, Zorica*: Moszlimok és szerbek Srednska Župa környékén; *Pavlovica, Mirjana*: Kisebbségi intézmények: battonyai szerbek; *Pančuhová, Eva*: Szokásnormák a bányai és kesztőcei szlovákok társadalmában; *Munda Hírnök Katalin*: Szlovének a Rába vidékén 1989 után; *Ichim, Dorinel*: Kik a katolikusok Moldvában?; *Bodó Barna*: Modernitás, identitás, asszimiláció; *Colla, Elena Radica*: A Fántánele-i (angyalközi) szlovák kisebbség (Arad m. Rom.) az identitás és integráció között; *Zsilák Mária*: Az identitás megnyilvánulása a nagybányai [szlovák] áttelepültek levelezésében; *Bodnár Zsuzsanna*: A tirpákok életmódjának bemutatása a Sós-tó Falumúzeumban; *Bódi Erzsébet*: Interetnikus kapcsolatok a kárpátaljai magyarok táplálkozási kultúrájában; *Domaracká, Júlia*: Függenyök a [szlovákiai] horvát közösségben; *Bindorffer Györgyi*: Tradíció, kulturális identitás és etnikai szocializáció Dunabogdányban; *Szekely András Bertalan*: Venczel József és az erdélyi magyar gazdaságtudományok; *Füvesy Anikó*: Kulturális egymásrahatás a Fekete-Körös és a Sebes-Körös menti magyaroknál, románoknál; *Szoták Szilvia*: Interetnikus viszonyok a burgenlandi felsőpulyán; *Bakó Boglárka*:

„Nem is tudnám elképzelni, hogy apácai ne legyenek” – Egy barcasági magyar közösség lokális identitástudatának jellemzői; *Barna Gábor*: Csodák-nak csodája: Fogadalmi képek Máriaradnán; *Faragó József*: Ögörög Ikarosz-motívumok a moldvai csángómagyar balladaköltészetben; *Földvári Sándor*: Bécs szerepe a ruszin nemzeti értelmiség kialakításában a felvilágosodás korában; *Horváth Kata*: „Cigány munka” – „gádzsó munka”; *Hallás Péter*: A hagyományos műveltség szerepe a moldvai csángók identitásában; *Kriza Ilkó*: Romológiai kutatások Szekszárdon; *Begovác Róza*: Vízkeresztől hamvazószerdáig: Adatok a tavaszváró szokásokról és hiedelmekről s hazai horvátokról; *Kész Margit*: Interetnikus kapcsolatok a népi gyógyászatban a Kárpátalján; *Karmacs Zoltán*: Identitásmutatók Tiszafülek lakosainak körében; *Sasvári László*: Magyar görög katolikusok; *Hajnal Kata*: Interetnikus kapcsolatok és/vagy lokális identitás egy vajdasági településen [Feketes]; *G. Szabó Zoltán*: Egy kisebbségbe került népcsoport [Baranya megyei szerbek] a történelmi időben; *Eperjessy Ernő*: A kisebbségek tradicionális kultúrája és a globalizáció néhány kérdése; *Krupa András*: A délkelet-magyarországi szlovákok hiedelemvilágának interetnikus vonásai; *Szőcs Lajos*: A korondi fazekesség és a regáti románok halott-kultuszának kapcsolatáról; *Papp Richárd*: Etnikus vallások a Kárpát-medencében?; *Szűke Anna*: Az utolsó átváltozás üzenete; *Gálné Kovács Irma*: A Gyergyói hulladékszünyegek; *Hajnal László Endre*: Budapesti romák Kanadában; Kivándorlás Magyarországról az 1990-es évek második felétől; *Grim Igor*: Azonosságok és eltérések két magyarországi országvédő délszláv etnikum népköltészetben; *Kürti László*: Unnep, etnikum és identitás a kalotaszegi Zsobokon; *Kardalics János*: A Romániai Magyar Népművészeti Eötvös, a mint kulturális autonómia; *Kerecsényi Edit*: A mura menti horvátok népművészete és annak ápolása; *Pretia, Mládenia*: A szerbek Magyarországon: az identitás stratégiái; *Stankovský, Peter*: Nemzetiségi identitás és a civilizáció tendenciája a materiális kultúrában; *Kaczmarek, Urszula*: A magyarországi lengyelek önazonosságtudatának tenezsánsza; *Dejku, Zsanfir*: Kulturális interferenciák a hagyományos erdélyi zenében és táncban; *D. Garda Dézős*: A csángómagyarok identitástudatának változásai; *Krekovarová, Eva*: A magyarországi szlovák nemzetiség a szóbeliség és írásbeliség között.

Néző István: A kisvárdai vár története. Városcsépítő Egyesület. Kisvárdai 2004. 168 old.

Szabolcs – Szatmár – Beregi Szemle. A megye önkormányzatának folyóirata. Főszerk: *Németh Péter*. Kiadja: Mórucz Zsigmond Könyvtár. Nyíregyháza 2005. 2. sz. 143–280. old. – A tartalomról: *Kührner Éva*: Nyíregyháza iskola-egészségügye 1945 előtt; *Jász Krisztina* – *Szaruik Tibor*: A politikai értékváltozás változása; *Mezei István*: A továbbélő múlt: Gáva és Vencsellő társadalmának továbbélése a közösséggyesítés után; *C. Tóth Norbert*: Bereg megye járásai a középkorban; *Sipos Ferenc*: II. Rákóczi Ferenc tabellariusza; *Kövecz György*: „Egy különleges nap”: 1882. április 1., szombat Tiszteszláron; *Csikó Judit*: Tiszteszlár, 1882–1883. Egy fejezet megyei újságírásunk története; *Marik Sándor*: Új megvilágításban a Kárpát-medence I. világ-

háború utáni története: Interjú Ádám Magda történelmszel; *Lenti István*: A nyíregyházi Sóstói-erdő gombavilága; *Mattis Ferenc*: Az egri Szent János Bazilika millenniumi bronzkapuja.

Szabó Margit: Erzsébet királyné a budai hegyekben. *Hegyvidékünk gyöngyszemei*. 9. Infotop Kft. Bp. 2004. 32 old.

Szabó Tamás: Bádogosmesterek. A kaposvári bádogosok működése a 19–20. században. Magánkiadás. Kaposvár 2004. 144 old.

Várak, kastélyok, templomok. Történelmi és örökségturisztikai folyóirat. Kiadja a Talma Bt. Bp. 2005. 2. 50 old. – A tartalomról: *Simon Zoltán*: Elfeledett emlékhelyünk: Regécz vára; *Karczag Ákos* – *Szabó Tibor*: S két litva vára; *Csorba Csaba*: Rákóczi várak és várkastélyok 2; *Noróki Gyula*: „Napoleon-síncok” Százhalombattán; *Winkler Gusztáv*: A bástyás rendszerek kialakulása és fejlődése 1.; *Dénes József*: Hogyan kutassunk fel várakat? 2.; *Pihál Katalin*: Giovanni Morando Visconti hadmérnök erdélyi tevékenysége; *Karczag Ákos* – *Szabó Tibor*: Homoróddaróc erődtemploma; *Dénes József*: Hol van (hol volt) Árpás és Jaksony sírja?; *Körmendy Éva*: Újra vár a gyulai vár; *Szatmári Tamás*: Felvidéki vártúrák 2.; *Virág Zolt*: Kirándulás Veszprém megye legszebb kastélyaihoz; *Szatanek József*: Horvátországi vártúrák 2. – *Bacsin dol* (Battyánvölgye) Gračanina (Gračanica) vára.

Várak, kastélyok, templomok. Történelmi és örökségturisztikai folyóirat. Kiadja a Talma Bt. Bp. 2005. 4. 50 old. – A tartalomról: *Feld István*: Drégely vára; *Patton Gábor*: Próbaátásat a Maza-koromszói kolostor helyén; *Marossy Endre*: A szigetvári vár ma; *Tolnay Gergely*: A Kárpát-medence erdőövei a Második világháborúban 2. Cseh-szlovák erődítések; *Karczag Ákos*: Pálos kolostorromok Észak-Magyarországon; *Tóll László*: A számszerű – az ördögi feyver 2.; *Cseh Valentin*: Nándorfehérvár vára egykor és ma; *Csorba Csaba*: Solymos vára; *Virág Zolt*: A bogáti Festetics-kastély; *Papp Timea*: Középkori templomok Kassa környékén; *Szatmári Tamás*: Kirándulás Csejte várához; *Csorba Csaba*: Ugocsa székvárosának élessége; *Szatanek József*: Kaptol, a pozsegai káptalan vára; *Zentai László*: A Monostori erőd tájútó térképe.

Városunk. Budapesti Honismereti Társaság Híradója. Fel. szerk.: *Gábrriel Tibor*. Bp. 2005. 3. sz. 12 old. – A tartalomról: *Bihari József*: Másfél évszázados múltja van – Népligeti jubileum; *Fericsán Kálmán*: Százéves Újpest középiskolája: a Könyves Kálmán Gimnázium; Minden egy helyen: Budapesti Helytörténeti Portál; *G. T. Határon Túllak Szere*; *Ádám Ferenc*: Rákosmente évszázadai – Állandó helytörténeti és néprajzi kiállítás; *Szatucsek Tibor*: Helytörténeti adatbázis a XII. kerületben; *T. J.*: Fővárosi jegyrendszerrel Kőbánya helytörténetéig – Budapesti Hírtörök a főváros levéltárában; Volt egyszer egy kaszinó – Kőbányai Füzetek; Budapesti Honismereti Társaság; Sz. M.: Társasélet Pesten és Budán; *b. p.*: Könyvszállítmány indult Erdélybe; *g. l.*: Újpest a II. világháborúban; sz. m.: Kispesti Krónika; *K. V. J.*: Kiss Áron emléknep – Civil szervezetek megemlékezése; *Beleznay Andor*: Albertfalvi jubileum – Iskolamúzeum és helytörténeti gyűjtemény; *l. j.*: Budapesti Hírtörök; *gábrriel Szentimre* lokálpatriótája.